

Asia: VN/19841/2024

Lausuntopyyntö Ulosottolaitoksen toimipaikoista ja niiden tehtävistä annetun oikeusministeriön asetuksen muuttaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen kihlakunnanvoudit ry on perehtynyt Oikeusministeriön antamaan toimipaikka-asetuksen lausuntopyyntöön ja kohteliaimmin lausuu asiassa seuraavasti.

Asetusluonnoksessa nähdään myönteisenä se, että Inarin kunnassa oleva Ivalon toimipaikka säilyy yhdessä Porvoon toimipaikan kanssa. Tämä osoittaa, että ulosoton toiminnallisuutta on otettu huomioon. Myönteistä on myös se, että toimipaikkauudistus etenee, koska kiistattomasti nykyinen 64 toimipaikan verkosto on tarpeettoman laaja suhteessa toiminnallisiin tarpeisiin ja kustannuksiin. Asetusluonnoksen mukainen 35 toimipaikan lakkauttaminen on kuitenkin huomattavan laaja karsinta.

Suomen kihlakunnanvoudit ry uudistaa 12.11.2024 lausunnossa esitetyn näkemyksen toimipaikkaverkoston vaikutusten arvioinnista etenkin kustannustekijöiden osalta. Vaikutusarviointi ei ole tehty tavalla, jossa olisi selkeästi arvioitu toimitusmatkojen kokonaiskustannuksia huomioiden myös matkoihin menevä työaika virkapaikkojen vähentyessä.

Toimitusmatkalle lähdettäessä on usein tarpeen noutaa esimerkiksi asiakirjoja, varusteita ja/tai toimitustodistaja toimipaikalta. Siinä tapauksessa, että lähin virkapaikka siirtyy kymmenien kilometrien päähän tai jopa yli 100 kilometrin päähän, tarkoittaa tämä huomattavasti pidentyviä toimitusmatkoja ja kohonneita matkakustannuksia. Etätöiden tekemisestä huolimatta toimipaikan sijainnilla on huomattavaa vaikutusta toimitusmatkoihin kuluvaan aikaan ja niiden kustannuksiin. Lisäksi tulevaisuudessa uudet virkamiehet rekrytoidaan jäljelle jääviin toimipaikkoihin, jolloin etätöiden merkitys toimitusmatkojen ajankäytön ja kustannusten säästöissä tulee oletettavasti vähenemään.

Erityisesti olisi tarpeen arvioida toimitusmatkoihin käytettävän työajan lisääntymistä, jolloin nykyisillä resursseilla ei pystytä saavuttamaan samoja tuloksia kuin aiemmin. Työtä ulosotossa tehdään jo nykyisellään alimitoitetuilla resursseilla ja esimerkiksi häätöjen ja realisointien määrät ovat olleet selvässä kasvussa viime vuosina. Riskinä on ulosoton tehokkuuden heikentyminen, joka on omiaan muodostamaan merkittävän riskin paitsi luottoyhteiskunnan toiminnalle myös verotulojen ja muiden julkisoikeudellisten saatavien tehokkaalle perinnälle.

Suomen kihlakunnanvoudit ry korostaa, että ei ole ulosottomiesten työn kannalta tarkoituksenmukaista, että toimitusmatkoihin käytettävä aika lisääntyy merkittävästi toimipaikkaverkostouudistuksen myötä. Jo nyt toimituksia tehdään suunnitelmallisesti ja siten, että yhdellä kertaa käydään niin monessa kohteessa kuin vain mahdollista. Toisaalta kyse on myös velallisten edusta, koska ulosotto selvitykseen on saavuttava ulosottomiehen määräämänä ajankohtana lähimpään toimipaikkaan. Digitalisaatio ei ole poistanut eikä tule poistamaan kokonaan tarvetta henkilökohtaisille tapaamisille. Uudistus tulee myös väistämättä lisäämään etätönn tekemistä, mikä ei voi olla uudistuksen tavoitteena eikä tarkoituksenmukaista henkilöstön työssäjaksamisen kannalta.

Vaikkakin työtä ja työmenetelmiä voidaan pyrkiä edelleen tehostamaan, ei toimipaikkojen lakkauttamisen haitallisia seurauksia toimitusmatkojen ja toimitusmatka-aikojen kasvaessa ole mahdollista kompensoida työn tehostamisen keinoin. Ulosottomiehen on noudatettava laissa säädettyä menettelyä ja toimittava asianosaisten oikeusturvaa toteuttavalla tavalla. Toimitusmatkojen tarve säilyy toimipaikkaverkoston muutoksista huolimatta ennallaan, eikä lain sääntelystä voi poiketa eikä asianosaisten oikeusturvaa heikentää toimitusmatkojen ja matka-aikojen kasvamisen vuoksi.

Mikäli suunnitellut lakkautukset toteutetaan, tulee tämä huomioida Ulosottolaitoksen resursoinnissa. Toimipaikkaverkoston tiivistämisen myötä väistämättä kihlakunnanvoutien sekä ulosottoylitarkastajien virkatehtäviin kuluva työaika tulee lisääntymään, joka tulee huomioida henkilöstöresursseissa. Nykyinen toimitushenkilöstö ei selviä tehtävistään toimipaikkojen karsinnan jälkeen, ellei sen määrää lisätä.

Suomen kihlakunnanvoudit ry esittää, että toiminnaltaan merkittäviä ja alueellisissa keskuksissa toimivia toimipaikkoja ei lakkautettaisi, vaan lakkautukset kohdistettaisiin ainoastaan sellaisiin toimipaikkoihin, joiden lakkauttamisesta ei selvästikään aiheudu merkittävää haittaa.

Suomen Kihlakunnanvoudit ry - Finlands Häradsfogder rf

Räikkönen Jussi
Suomen Kihlakunnanvoudit ry